

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 10 kor.
 Negyedévre... 4.
 Helyben bűszor bűrdva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5.
 Vidékre postáa szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6.

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a határ-
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéntratók visszadására
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Hirdetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, decz. 28.

Hattyu dal.

Néhai való jó Petőfink legkeservebbnek azt a gondolatot tartotta, hogy ágyban párnák közt kell meghalnia, lassan hervadva el mint a virág, melyen titkos féregnek foga rág. Ott, ott esni el a harc mezején, testén át fújó paripák száguldjanak a kivivott diadalra...

Szegény vármegyénk, a régi kiskirályságok, kardunk, paizsunk az önvédelemben, élő nemzeti géniuszaink im meghaltok.

Ágyban, párnák közt, ügyetlen kuzuzslók kislelküése döntött ágyba s a megvesztegetett közérzés nyomja fejedre a párnát, hogy segítsen meghalni.

Miért?

A régi bástyák köveiből új Mátyás-templom épül talán? Az igazság és önállóság hatalmas modern kényelmes épülete? Vagy a haladás fújó paripái vágtatnak az elaggott sebesült testen át a kivivott diadalra?

Miért kell meghalni a megyéknek?

Titkos féreg foga rág a megyei rendszeren. Ez volt az egyedüli igaz magyaros alkotás, mely a nemzet temperamentuma szerint nőtt ki a közjogból, nem idegen minta rossz utánezataként tolatott a nyakunkra, hát pusztulni kell, mert egész modern államéletünk annyira a németek törvényeiből van összetákolva, hogy a megyei rendszer épp úgy nem illik hozzá, mint a darutoll a csilinderhez, vitézkötés a frakkhoz.

Hát ma már nem a csilindert, frakkot csapjuk oda, hanem a darutollat tépjük le — úgy sem valami nagy legények vagyunk már — s a vitézkötést akasztjuk szegre, úgy sem fizeti ki magát a vitézkedés, jobb a hajlongás.

Hiába, a magyaros gunya igen feszesen tartja a testet.

Hát pusztuljon a megye is.

Hiszzen a lelkét megölte a kormányzat, testét elfekélyesítette a családi klikk-rendszer, gyógyítani hosszas volna — üssük agyon, úgy sem érzi a fájdalmait.

A hivatalos agyonütés a választások után, a restauráció után lesz megtartva. Ennyi előékenységgel tartozik az a liberális rendszer a régi uralkodó családoknak, kiknek hasznos kortesszolgálati és viszont elnézett tussolásai együttesen növesztették nagyra a mai liberális közszellem kelevényeit a nemzet nyakán, mely miatt hátra sem fordulhat, hogy látna multját, felismerné ősi tradícióit, fellelné őseiben a tyust, mely mellett megérezné mennyire sülyedt, mennyire elváltozott.

Hát még egy alkalom reá, hogy végzett földesurak, sógorok, komák stb. hivataloskákhoz jussanak, aztán... befestik szürkére a megyéket is és ennyi nemzeti szín sem marad többé állami életünkben.

A megyék eltörlésével leveszik Hungária kardjáról a nemzeti színű portapét. Legyen az is olyan, mint a csendőre, honvéd s egyéb kardhordóké.

Utolsó restauráció! Megyei életünk hattyu dala! Milyen lesz ez az ének? Azt mondják a hattyu dal szomorú.

Ennek az utolsó restaurációnak eredménye se lesz vig, hiszen utoljára érvényesül most a klikk-hatalom s bizonyára teljes és végső erejét is harciba fogja vinni.

Aztán vége neked szegény megyei rendszerünk s jön helyetted a reform, a többi mintájára, hogy az orvosság rendszeren rosszabb mint a betegség maga volt, jön helyette valami Széllé bélelt bürokratizmus, mely modern lesz, liberális lesz s ezért csak félre lehet lökni a tradíciót és nemzeti egyéniséget, melyeknek husa-véréből született a megyei rendszer.

A reform tervezetnek pedig címül lehetne adni:

Hatóságilag engedélyezett végeladás: kiválóan speciális nemzeti cikkekéből — mélyen leszállított áron.

P-y

A bolgár válság.

A bolgár szobranje 3 szavazattöbbséggel megtagadta a francia kölcsön felvételét. Szófia felhivatalos jelentés szerint Karavelov miniszterelnök beadta lemondását, de a fejedelem nem fogadta el. Ha megmarad, új adókkal kísérli meg a súlyos pénzügyi helyzet szanálását. Nem lehetetlen, hogy a Karavelov miniszteriumot rekonstruálják oly irányban, hogy néhány ellenzéki képviselő is belép a kabinetbe. Érdekes, hogy az új minisztereket a Stambulovisták közül kell majd választani, mert a kormány csak így kaphat életképes többséget. Hogy a kormány kölcsön helyett miféle adókat fog behozni, azt egyelőre még maga se tudja. Annyi azonban bizonyos, hogy a felvenni szándékolt 110 millió kölcsönt holmi adóemelésekkel nem igen lehet pótolni, vagyis az állam pénzügyi bukása január elsején, midőn majd a szelvényeket képtelen lesz beváltani, okvetlen

A „TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

Örvény.

Írta: Tutsek Anna.

A Váczi-köruton laktunk, az első emeleten. Én szívesen laktam volna a harmadik, akár a negyedik emeleten is anyám is; de László nem szerette a sok lépcsőjárást.

— Csak azt szeretném tudni, — mondta néha anyám, — hogy miért tartunk mi ilyen drága, nagy lakást? A László dolgozó-szobája tulajdonképpen egészen fölösleges. Hiszen soha sem dolgozik ott. Nem is igen használja, — csak délutáni alvásra, meg a barátai számára.

— No látod, anyuskám, — biztattam jókedvűen, — épen ezért nem lehet el külön szoba nélkül.

— De el lehetne a sok »jó barátja« nélkül, — mormogta anyám, de én tettem magam, hogy nem hallom.

— Aztán ha László keres annyit, — folytattam tovább, — miért ne engedjünk meg magunknak ennyi kényelmet? És ha ő annyira szereti a fénysugaraságot, miért éljen remete-

életet? Az még nem vétek, ha egy-egy kicsit mulat.

Anyám elhallgatott. Különböben se szeretett beleszólni a mi dolgainkba. De láttam néha mégis, hogy nem tudja tartóztatni magát. Szeliden szólt, nem akarta előttem vádolni az uramat, de mégis csak megmondta:

— Teréz, én csak azon gondolkozom, ha annyit keres az urad, miért engedi mégis, hogy te úgy agyondolgozd magad? Délelőt a hivatalba jársz, délután órákat adsz, este, sokszor éjszaka is, pénzért varrsz!

— De édes, jó anyuskám, mivel töltsem el az időmet? A háztartást elvégzed, gyermekünk nincs, mulatni, sétálni nem szeretek. Valamivel csak kell foglalkozni?

Anyám csak fejét rázta.

— Az én uram, a te jó apád, Teréz, inkább napszamba is eljárt volna, mintsem engemet annyit engedjen dolgozni!

Rendesen valami tréfával üttem el a dolgot. Lelkem édes jó anyám, ha tudta volna, hogy ha éjjelt-nappalt egybetéve dolgozom, csak alig-alig tudom megkeresni, a mire szükségünk van.

Mert Lászlóra nem számíthattam semmi-

ben. Még legény korából sok adóssága maradt, melyet csak később vallott be. Igaz, ha összehuzzuk magunkat és takarékoskodunk, rendre le tudunk volna mindent törleszteni. De László nem volt képes valamit nélkülözni. Olyan volt, mint egy nagy gyermek. A mi csak eszébe jutott, minden kellett neki, hogy honnan, miképpen, azzal nem törődött. A pénz értékét teljességgel nem ismerte. Ha most husz forint volt a kezében, egy óra múlva már nem volt egy krajczárja sem — és meg nem tudta mondani, hogy mire költötte?

Néha, csakhogy nekem örömet szerezzen, egy-egy száz forintos ajándékot vett, s ha szemrehányást tettem érte, oly szerencsétlen volt, átkozta magát, a sorsot és oly őszintén bánkódott, hogy elhatároztam: inkább dolgozom még egyszer annyit, megvonok magamtól mindent, csak hogy neki meglegyen, a mit akar.

Nem volt ő rossz, oh Istenem, most is azt mondom, hogy nem volt rossz, csak végtelen könnyelmű és gyenge. Hiányzott belőle minden erkölcsi szilárdság minden akaraterő.

Mikor átláttam, hogy nem tudom megváltoztatni, se szép szóval, se szigorral, se könynyel, se haraggal, hogy természetét soha sem

Női Triko Blousok, Szoknyák, Hárász és Posztó kendők. Fél árban.

Teljes tisztelettel 282 9-9

Fábry testvérek.

Tulhalmozott raktár miatt, az összes raktáron levő áruk leszállított árban adatnak el Fábry testvérek áruházában, Nagyvárad, Olaszi Fő-utca.

Telefon szám 76.

Eladásra kerülnek: 3000 darab Férfi ing, 2000 darab Kalap és Sapka, 5000 pár Női, Férfi és Gyermek bőr és posztó cipők, nagymennyiségű Keztyűk, Harisnyák, Téli alsó ingek, Nadrágok, Gyermek Trikók, Barchetek, Bélésárúk, Flanel és Plüsch Takarók, Pokróczok stb. stb.

be fog következni. Látható, hogy az orosz politika uszályát hordozó Bulgária a legkomolyabb válságban van, a Stambulovitsok kormánykerülése pedig épen nem alkalmas arra, hogy Oroszország barátságát megnyerjék.

Az új főrendek.

A jelzett főrendi kinevezések megtörténtek. A hivatalos lap tegnapi száma közli annak rendje és módja szerint a királyi levelet, melylyel *Czorda* Bódog nyug. kuriai másodelnök, *Semsey* Andor, a magyar földtani intézet tiszteletbeli igazgatója, dr. *Müller* Kálmán, az országos közegészségügyi tanács elnöke és *Kornfeld* Zsigmond, a budapesti áru- és értéktőzsde elnöke az 1885: VII. törvényczikk 5. §-a alapján a magyar minisztertanács előterjesztésére a főrendiházba jutnak.

Visszavont petíció.

A Kuria tegnapi tüzte ki a *végvári* választás ellen beadott petíció tárgyalását. A kerületben dr. *Gorove* László szabadelvű győzött 742 szótöbbséggel a szintén szabadelvű *Vargics* Imre ellenében. Mandátumát a Vargics-pártiak két okon támadták meg. Először azért, mivel *Gorove* a kerületbeli egyházaknak és iskoláknak adományokat juttatott s ezt a tényt a papok a templomban a szószékről is kihirdették, befolyásolva vele a választókat. Másodsorban pedig felsoroltak a petícióban mintegy ötven olyan választót, akiket *Gorove* megvesztegetett volna. A tárgyaláson azonban, melynek elnöke *Vavrik* Béla tanácselnök volt, a kérvényezők visszavonták a petíciót. E körülményt tudatni fogja a Kuria a képviselőházzal a végből, hogy ott *Gorovét* igazolt képviselőnek nyilvánítsák.

De Wett győzelme.

A rettenthetlen búr vezér ismét hallat magáról. Maga *Kitchener* lord jelenti, hogy *De Wett* Tweefontein mellett elfogott négy angol századot és két ágyut. A vereség híre Londonban természetesen nagy konsternációt keltett és most már kormánykörökben is azt beszélnek, hogy *Salisbury* nem kívánja többé a feltétlen megadást és mindent el fog követni, hogy a

koronázás idejéig a búrokkal valamelyes meg-egyeződés jöjjön létre. A »Birmingham Post« azt is jelenti, hogy *Vilmos* német császár felajánlotta közvetítését a béke megkötésére. Nem lehetetlen, hogy ez irányban ismét alkudozások folynak, noha a Hágából érkező hírek szerint a búrok csak teljes függetlenségük elismerése mellett készek tárgyalásokba bocsátkozni. A legutóbbi győzelem bizonyára fokozza önbizalmukat, úgy hogy e követeléseiktől most még kevésbé fognak elállani. Viszont az angolok, a kik már ismét a gyarmatok csapatait kezdik igénybe venni, nem mehetnek bele oly dologba, melynek megszüntetéséért már harmadik éve harcognak. Ily körülmények között az angol népek egyelőre nem igen van kilátása arra, hogy a háboru terheitől szabaduljon.

Tisztujítás Tolnában.

Tolnavármegye törvényhatósági bizottsága gróf *Széchenyi* Sándor főispán előklete alatt tegnap tartotta tisztujító közgyűlését. Megválasztattak egyhangulag alispánnak *Döry* Pál, főjegyző *Simontsits* Elemér, aljegyzők *Forster* Zoltán, dr. *Ery* Márton, *Szévald* Oszkár, dr. *Szentkirályi* Mihály, *Jasek* Sándor, árvaszéki elnök *Kurcz* Vilmos, árvaszéki ülnökök: *Vargha* Lajos, *Pap* Gyula, *Hajpál* Sándor, *Korbonits* Dezső, *Steinfeld* Béla, főpénztárnok *Modly* László, gyámpénztárnok *Bodnár* István, ellenőr *Ferdinánd* János, ügyész *Fördös* Vilmos, főszolgabírók: *Dunkovits* Ferencz, *Perczel* Béla, *Rasszovszki* Julián, *Pesthy* Elek, *Nagy* István, *Szévald* Móríc, szolgabírók *Bajó* Pál, *Bajó* János, báró *Jeszenszky* György, *Halász* Géza, *Szentivány* Miklós, *Késmárky* Dezső, *Reich* Oszkár, *Srös* József.

A politika kulisszái mögül.

— Fővárosi tudósítónktól. —

Budapest, decz. 28.

A karácsony ünnepi hetében pihent a politika. Csupán egy hír kelt szárnyra és ez az, hogy a néppártnak programja változást fog szenvedni és a párt konzervatív párttá alakul át. Első forrásból tudom, hogy ez a hír nem felel meg a valóságnak. A néppárt továbbra is

régi programja alapján marad, ahhoz egyelőre sem hozzá nem tesz, sem belőle el nem vesz.

A politika szünetjét az új esztendő első napján szokásos köszöntők akasztják meg némi-képpen. Ujat egyetlen párt sem fog mondani és a szabadelvű pártban sem várható a tavalyihoz hasonló meglepetés. — De kíváncsian várjuk *Szell* választát, mely talán ki fog terjeszkedni a kiegyezés válságára.

* * *

A sajtó felelősségét vitatták az elmúlt héten. Arról volt szó, vajjon a lapokra alkalmazandó-e a fokozatos felelősség elve akkor is, a mikor az inkriminált hirt könyomatos lapból veszik át. És a tábla kimondotta, hogy igenis alkalmazandó. Kimondotta pedig elavult sajtótörvényünk alapján.

A kik a sajtóvétségekért való felelősséget megállapították annak idején, azoknak akkoron még csak halvány sejtelmük sem volt a mai sajtótechnikáról. Ki tudott akkor könyomatosról? Aprócska eszköz volt akkor a sajtó, munkája is más, mint a maié. Ezért sem illik rá egészen a mi sajtótörvényünk a mai korra.

Tény az, hogy a törvényszék a törvény szavához ragaszkodott, a mikor egy csomó hirlapíró egy könyomatosból átvett cikkért elítélt és talán megfelelt a törvény tendenciájának is, de nem magyarázta a törvényt a kor szelleme szerint.

És a sajtóról esvén szó, emlékezetembe jut egy német folyóirat minapi illusztrációja! Katedráján ül a bíró, előtte vaskorlátban egy esenevész újságíró, a kire egy hatalmas termetű börtönőr fölgyel. Az újságíró azon panaszkodik, hogy embertelenül bának vele. És a bíró válaszol:

— Hát azt hiszi-e maga, hogy rabló-gyilkos?

* * *

Megirták a lapok, hogy a »*Hatvanas* bizottság« huszonöt esztendő múltán a jövő évben találkozóra jön össze. Emlékezni akarnak a török-magyar barátságról, a mely mellett akkoron tüntettek.

A török konzulnak adandó fáklyás-zenevel kezdődött az új török világ Magyarországon.

Tisza megneszelte a dolgot és magához hivatva az ifjuság vezetőit.

fogja tudni megtagadni, akkor igyekeztem beleadni magamat soromba, — mert nagyon szerettem az én uramat.

És talán ez volt az én legnagyobb hibám. Ezért nem tudtam elég szigorú lenni hozzá és ezért iparkodtam leplezni, szépíteni hibáit édes anyám és saját magam előtt is.

Emberfeletti erővel igyekeztem anyagi helyzetünk ingadozó hajóját felszínre tartani. Lassan-lassan talán sikerült volna is, ha *László* maga minduntalan támadást nem intéz ellene. Megszokta, hogy mindegyre pénzt kérjen tőlem, s ha nem akartam adni, szemrehányást tett, s azt kérdezte, hogy miután gyermekünk nincs, ugyan kiért miért akarok én oly rettenetesen takarékoskodni?

— A ki hátul marad, az tegye be az ajtót, — szokta mondani, én nem fogok krajczároskodni; a sírba úgy se viszünk magunkkal semmit. Én nem tehetek róla, kicsikém, ha már egyszer ilyen a természetem. Jó vérű, bohém ember vagyok, nem pedig unalmas filiszter. Jelszavam: csupán a mára gondolok, a holnapot ki ismeri? . . . Igen, ha gyermekünk volna, az más! Oh, kicsikém, akkor, hogy megváltoznám én! Egy krajczárt sem költenék akkor semmire. De így — miért, miért? . . .

Ez volt a legfájdalmasabb húr, a melyet csak érinthetett lelkemben. Oh, ha gyermekünk lett volna! . . . Én ugyan nem nagyon bíztam abban, hogy *Lászlót* az legkevésbé is megváltoztatná, de lelkem minden erejével vágy-

tam az után, a mit az Isten, — úgy látszik a jövődöt tudva — megtagadott tőlünk . . .

*

Egy délben *László* nagyon későn jött haza az ebédhez. Én már régen otthon voltam és nyugtalanul, valami rossz előérzettel gyötörve vártam reá.

Három óra már elmúlt, mikor hazajött. Mindjárt láttam az arcán, hogy valami baj van.

— Hagyj békét! — kiáltott rám türelmetlenül, mikor ijedten kérdeztem, hogy mi történt.

Az ebédet némán, komoran költöttük el. *László* alig evett valamit, s idegesen, türelmetlenül csapkodott kést-villát az asztalhoz. Oh, tudtam már, tudtam, ismertem minden mozdulatát. Pénzre volt ismét szüksége, nem kapott sehonnan és most rajtam van a sor. Felsőhajtottam. Honnan fogom előteremteni! Bizonyosan sok kell . . .

Nem csalódtam. Be sem várta az ebéd végét, kezét sem csókolta anyáknak, mint más-kor, felugrott és szobája felé sietett.

— Jöjj be *Teréz*, beszélni valóm van veled!

— Mindjárt megyek, csak egy kis dolgom van még.

— Eh, ördög vigye a dolgodat! — kiáltott, szinte durván megragadva a kezemet. — Jöjj, ha mondom.

Behuzott magával, bezárta belülről az ajtót, aztán hirtelen, minden átmenet nélkül, térdre vetette magát előttem, s megragadva kezemet, zokogva kiáltott:

— Ments meg, ments meg, ments meg . . .

Hozzá voltam szokva patétikus kitöréseihöz, de most mégis megrémültem.

— Mi történt? — kérdeztem halkán.

— Oh, *Teréz*, nem érdemlem meg, hogy reám nézz, nem érdemlem meg, hogy lábad porát megcsókoljam. Bocsáss meg nekem, bocsáss meg nekem . . . Szégyent hozok reád, gyalázatba borítom nevünket . . . Halálommal sem tudom jóvá tenni, a mit vétettem ellened . . .

— Mi történt? — kérdeztem ismét oly rekedt hangon, hogy nem ismertem benne a saját hangomra.

— Nem tudom elmondani . . . nem merem! Igérd meg előbb, hogy megbocsátasz, hogy segíteni fogsz rajtam, hogy nem taszítasz a végromlásba, a gyalázatba!

— Igérem, — felelem csendesen.

— Angyal, angyal! — kiált kitörő örömmel és forró csókokkal borítja kezemet, föl-ugrik, karjába kap, mint egy pelyhet, s magához szorítva, a divánra ül le velem. — Így, így, te édes, te drága, így könnyebben meg tudok neked mindent gyónni. Oh, tudtam, tudtam, hogy te nem hagysz el, hogy te megbocsátasz és nem öks kezét nyújtasz felém!

— Mi történt? — kérdeztem harmadszor is, kibontakozva karjából s elhárítva magamtól

éppen olyan könnyen vagy nehezen keresik, mint nálunk a forintokat, tehát egy vagy 3 cent nekik annyi, mint nekünk 1 vagy 3 krajczár.) A legkisebb lapokból 10 és 100 ezer példányt nyomnak és ha esetleg el nem fogy: ingyen osztogatják az utcán. Ennek az ingyen osztogatásnak is meg van később az eredménye. Megismerik s talán megkedvelik a lapot. New-Yorkban a legolvasottabb lap a »Herold«, (van egy német esti lap »Herold« című) melynek olyan nagyszzerű szedő és nyomó termei vannak, hogy egész kiállítás csoda. A »Sun« önálló lap, mert pártok harcaiban alig vesz részt. Nincs pártállása és mégis nagy tekintélynek örvend. A »World«, a »Times«, a »Tribuna« mind toronyos palotában készülnek. Az »Evening Express« a legolvasottabb esti lap, demokratikus irányúval.

A német lapok között tagadhatatlanul az első helyet a »Staats-Zeitung« foglalja el. E lapnak tulajdonosa és szerkesztője egy osztrák, névszerint: Othendorfer, ki a 40-es évek elején vándorolt az újvilágba. Ennek a lapnak is saját palotája van, mely »Staats-Zeitung-Building« név alatt ismeretes és a főpostával szemben egy cseppet sem kell nagyság és szépség tekintetében szégyenkeznie. A német munkásnép kedvelt ujsága a »Volks-Zeitung«. Humorisztikus lapok között első helyet foglal el: a »Puck«. Az illusztrált lapok legszebbike: a »Harpers Weekly«.

De ki tudná felsorolni ama temérdek lapok nevét, melyek az Egyesült-Államok területén angol és német nyelven megjelennek? Hiszen az »amerikai lapok kézikönyve« egy 1200 lapra terjedő vaskos kötet, mely angol és német lapok neveivel van teletömve. A többi nyelven megjelenő lapok közül csak a francia mérkőzhetik némileg az angollal, mert a gall nyelven 162 napi és heti ujság lát napvilágot. A valódi benszülötteknek, az indián fajnak szintén van »Eherokea« névvel egy heti organuma. A magyar bevándoroltak érdekeit ma 4 magyar, 2 német és több tót lap védi, de sajnos nem valami fényes sikerrel, mert egyiket sem szerkeszti hivatásos ujságíró.

Mindezekből világosan látható az, hogy az amerikai sajtó valóságos világhatalom, mely folyton épít tulajdonosainak palotákat és vagyont, hirnevet egyaránt teremt.

Miskolczi Henrik.

TAJÉKOZTATÓ.

December 29. A honvédegylet tisztújító közgyűlése délután 10 órakor a városbázán.
Január 8. Jogászbál a Kereskedelmi Csarnokban.
Január 25. Gyorsírók táncszestélye és hangversenye.
Febr. 2. A 48-as Népkör táncszestélye.
Február 8. Katolikus kör bálja.

Az önálló vámterület mellett.

— Bizottsági ülés. —

Nagyvárad város pénzügyi szakbizottsága tegnap délután tárgyalta a nagyvárad kereskedelmi és iparkamara már egy évvel ezelőtt a város törvényhatóságához intézett azon memorandumát, amelyben kéri a kamara, hogy az önálló vámterület felállítását iránt feliratot intézzen Nagyvárad városa az országgyűléshez.

A pénzügyi bizottság a kamara kérelmének helyt adott s a felirat elküldését fogja javasolni a közgyűlésnek.

Az ülésen Rimler Károly polgármester-helyettes elnökölt; a tagok közül jelen voltak: Komlóssy József, Bordé Ferencz, Ragány János, Dús László, Hegedüs Géza, Mihelyi Adolf, Steiner M. Albert, dr. Hoványi Géza, dr. Várady Zsigmond, Déry János, Beczkay Lajos, Milibák József, Kugler Albert, Huzella Gyula, Aufrecht Mór, dr. Moskovits József, Gerő Armin, Farkas Izidor, Lovas Zsigmond és dr. Istvánffy István.

Felolvasták a nagyvárad kereskedelmi és iparkamara terjedelmes, nagy gondal, statisztikai adatokkal összeállított memorandumát, a melyben kifejti, hogy a hazai ipar érdekében az önálló vámterület felállítását égetően szükséges. Az érdekes munkát annak idejében közöltük.

Mihelyi Adolf szólott legelőbb a kérdéshez. Nem alkalmas most az idő a kérdés tárgyalására. Németország éppen most zárja el a kiviteli piacot előlünk, tehát nyers terményeinknek piacot kell keresni. Akkor még csak megtehetnénk ezt a merész kísérletet, ha rendezett pénzügyi viszonyok között lennénk, de így veszedelmes. Fejleszteni kell az ipart, olyformán, mint 60 évvel ezelőtt: csak honi iparcikkeket fogyaszszunk. Indítványozza, hogy az önálló vámterületet az esetben létesítsék, ha a közös vámterület mellett nem lehet az ország érdekeit megvédeni.

Milibák József határozottan az önálló vámterület mellett szól. Önmagunknak kell iparunkat védvámokkal megvédeni.

Dr. Moskovits József az önálló vámterület szükségét hangoztatta s emellett érveket hozott fel. Örömmel üdvözölte a kamara memorandumát.

Huzella Gyula azt kéri, hogy ne idegenkedjenek az önálló vámterület eszméjétől; ez magától életre kelt, megmozdult. 25 évvel ezelőtt kellett volna ez már. A vidéknek van joga felszólalni, mert itt pang minden. Ami eddig mulasztás volt, kezdjék meg a vidéki törvényhatóságok az akciót. A külföldi ipar beözönlése kiveszi a munkát a mi munkásaink kezéből. Frázisokkal nem lehet az iparunkat támogatni, előbbre vinni, de a törvényhatóság demonstrálhat. A kérdés mindig aktualis. Fogadják el a kamara memorandumát s agítájanak mellette. Lássák a központban a vidék akaratát.

Steiner M. Albert elfogadja a kamara beadványát.

Déry János lelkesülten, élesen szólott az önálló vámterület mellett, ami évszázados kiszípolozásunkat szüntetné meg. Kizsákmányolják Magyarországot s ha gyenge lesz, majd elbánnak vele. — Elfogadja a kamara javaslatát.

Dr. Várady Zsigmond azt fejtegeti, hogy 67-ben okos dolog volt a kiegyezés; olyan helyzetben ma is meg kellene csinálni; de a mai viszonyok között Deák Ferencz sem kötne meg a kiegyezést. Statisztikai adatokkal mutatja ki, hogy mennyire emelkedett az osztrák ipari cikkek behozatala s ha ez tovább így tart, tönkre jutunk. Az osztrák nem hibás ebben, a busás haszon törvényesen jut neki. Rátér a kisiparra, amely a rendszer folytán ment tönkre, megésszi a gyáripar. Ilyet ám nem lehet állami szubvenzióval teremteni. — Kérdés az, hogy nem tűnik-e fel a monarchia gyengébbnek a külön vámterület mellett, mert akkor ellenállanak a létesítésének. Beszéde végén indítványozza, hogy: a város közönsége a külön vámterület felállítását, amennyiben pedig az bármely okból keresztülvihető nem volna, az általános vámtarifának a magyar bevétel cikkeire vonatkozó díjtételei lényeges leszállítását feliratilag kéri.

Aufrecht Mór bizalmatlan a statisztikai adatokkal szemben. Indítványozza, hogy ne vegyék le az egész kérdést a napirendről.

Dr. Hoványi Géza az önálló vámterület ellen foglal állást. Ehhez anyagi erősítés kell. Magyarország nem bírja meg a megrázkódtatást. — Az önálló vámterület kö-

— Mit akarsz velem? Soha, soha soha! . . .

— Jól van, — felelt László tompán. — Akkor hát főbe fogom magam löni. Jobb is lesz ugy. Becsületesebb lesz tőlem. Te is elhagysz, mit várjak akkor mástól? . . .

— Oh László, — zokogtam, — mindent megteszek, az utolsó rongyig mindent eladok, összekoldulom a pénzt, ha kell, de idegen pénzhez nem nyulok!

— De hiszen nem is arról van szó. Ez csak épen annyi, mintha egy cheque-t kifizetnél. Ma ideadsz nekem háromezer forintot én egy váltót állítok ki róla és holnap visszaadom neked a pénzt és eltépjük a váltót.

— De hátha te nem tudod oly hamar visszatéríteni nekem?

— Biztosan visszatérítem. Haszonnégy óra múlva már megadom. Egy pár jó barátom a rendes délutáni kompániámból is tartozik nekem még nagyobb összeggel. Csak egy szót kell, hogy nekik szóljak, mindjárt megadják, olyan derék, jó fiúk és engem nagyon szeretnek. Aztán kölcsön is kapok, csak időm legyen lélegzeni.

— Próbáld hát meg, keresd fel barátaidat, szerezz valahonnan kölcsönt.

— Mondtam már, hogy mindent megpróbáltam, de ilyen rövid idő alatt lehetetlen. Nincs más hátra, ha te nem akarsz segíteni, Laurához fordulok. O nem fogja megtagadni, tudom.

Laura az unokatestvére volt. Egy szép,

könnyelmű, gazdag asszony. Tudtam róla, hogy Lászlót bolondulásig imádja. Nem voltam féltékeny; annál sokkal többbűszkeség volt bennem. De megvettem azt az asszonyt, nem szerettem vele találkozni, nem engedtem, hogy a házukhoz járjon.

— Nem szükséges magadat annyira lealacsonyítanod, — feleltem hidegen. — Mondtam már, hogy segítek rajtad. De idegen pénzhez nem nyulok még egy órára sem.

— Reád bízom hát sorsomat, — szól László, — alázatosan megcsókolva kezemet. — Bocsáss meg nekem. Angyal vagy. Nem érdemellek meg.

Lázás sietséggel fogtuk most munkához. Osszeszedtem minden ékszeremet, ezüstneműmet, értékesebb tárgyait. Edes anyámtól is elkértem a mi csekély ékszere volt. Mondtam, hogy nagy szükségem van rá. Nem kérte miért? Láta földült arcomat; szó nélkül ide adott mindent.

Hordárok, ügynökök, alkuszok jöttek mentek egész délután lakásunkon. Estére majdnem egészen üresek voltak szobáink, fehérneműs szekrényem, ruhás szekrényem is — és még csak ezernégyezer forintunk volt összesen.

László is egész délután lótot-futott, egyik uzsorástól a másikhoz, egyik »jó barátjától« a másikhoz. Halálra fáradtan, verejtékes homlokkal jött késő este haza. Ötszáz forintot tudott csak szerezni. Még ezerszáz

forint hiányzott. Csak az Istentől várhattunk segítséget.

— Mindennek vége, — hörgött László eltorzult arccal. — Lásd, miért nem engedted, hogy Laurától kérjek. Most már arra is késő!

Tompa, kétségbeesett fájdalommal zokogott. Keserű váddal, szemrehányással illette saját magát: levetette magát a földre és odaverte a fejét a kemény padlóhoz.

Alig tudtam lecsendesíteni. Az egész éjszakát így virrasztottuk át; ő átkozva, vádolva magát, sirva kérte bocsánatomat; én csendesítve, vigasztalva őt és rettenetes lelki küzdelmet folytatva saját magammal.

Hajnál felé kissé elszenderedtem, de hamar fölriadtam ismét. László nem volt mellettem.

Ágyam mellett az asztalon egy kis csezdula hevert, rajta kuszált vonásokkal néhány szó:

— Bocsáss meg nekem, de nem tehettem másképp!

Vad, kétségbeesett kiáltással rohantam be szobájába. Ott állott az íróasztala előtt s a fiókokban keresgél.

— Hol a pisztolyom? — kiáltott rám, mikor berohantam.

— Eladtam azt is, — feleltem faldokolva. — Oh, László, László, mit akarsz tenni? Há itt akartál hagyni? . . .

— Nincs más menekvés, nincs más menekvés! — tördelte reszkető ajakkal.

vetkezése az lenne sokak szerint, hogy beözlene a külföldi tőke. Ez ám csak kérdés és erre nem lehet ilyen fontos dolgot alapítani. 67-ben képtelen lett volna a nemzet az önálló vámkezelésre s ezért a leghelyesebb volt Deák eszméjének a megvalósítása. — Az igazságtalanságokat, amelyek Magyarországot sújtják, kell javítani. Ezt azonban a kormány is megteszi. Ha ezen a téren nem tud a kormány sikert elérni, rátér bizonyára az önálló vámterületre. Nem tartja elérkezettnek ugyan az időt, de ha úgy gondolják, irjanak fel. Csak kifejezést akart adni ellenkező nézetének. A napirendre térést nem helyesli.

Beczko Lajos az önálló vámterületet tartja a legszükségesebbnek, amely fellendíti az ország közgazdasági állapotát.

Még Déry János, dr. Moskovits József Mihály Adolf szólottak a kérdéshez s a többség elfogadta a kamara javaslatát.

A javaslattal a legközelebbi közgyűlés foglalkozik.

UJDONSÁGOK.

* **Bethlehemi pásztorjáték Király-Darócson.** Az elmúlt karácsonyi szent ünnepek alatt *Király-Darócson* szép karácsonyi ünnepély volt a r. kath. iskolában, amelynek tágas terme nem bírta befogadni a jelenvolt szülőket, akik eljöttek, hogy gyönyörködjenek gyermekeik áhitatemelő előadásában. *Krisztk* János plebános nagy türelemmel tanította be egy pásztorjátékra a kis növendékeket. Az igen sikerült pásztorjáték kedvesen lepte meg a közönséget.

* **Diákok próba mulatsága.** 1902. január 4-én a »Fekete Sas« disztermében Sára Miklós táncztanító helybeli középiskolai növendékeivel *próba-bált* tart. Belépti-díj személyenként 2 kor., család-jegy 4 kor., diák-jegy 1 kor., karzat 60 fill. Kezdeté este 8 órakor. Szünet közben a következő táncok lesznek bemutatva: Baba táncz, Trotzköpfchen, Boston amerikai, Boston Louies, XV Pas de quatre, Pas de Patineurs, Kreutz-polka, Polka la saison, Sir Rouge angol matroz táncz stb. Jegyek előre válthatók: Farkas László virág-üzletében, Flegmann Armin divat-üzletében, Fehér János üzletében és Szabó István fűszerkereskedésében.

— De van, — feleltem szilárdan s most már nem haboztam tovább.

*

Reggel már hét órakor bementem a hivatalomba. Csak az öreg szolgálta volt ott és söpörgetett. Valami ürüggyel kiküldtem a szobából, folzártam a vasszekrényt, melyben az én kezelesem alatt levő pénz állott, nyugodtan leszámoltam ezerszáz forintot és zsebembe tettem.

— Reggelizni megyek, — mondtam aztán az öreg szolgának, a ki különben nagyon csodálkozva nézett reám, hogy ilyen szokatlannal korán jövök-megyek.

A kapuban László várt reám. Kezébe adtam a pénzt. Ugy nézett reám, mint a hogy a megváltó Istenre nézhetnek az elkárhozott lelkek.

— Ma kedd van, — szóltam hozzá csendesen, — tudod, hogy mindig szombaton délelőtt szoktam átadni főnökömnök a pénztárt. Ha addig nem teszem helyre a pénzt, elfognak zárni, mint tolvajt.

— Kis babám, — mosolygott, édes szerelemmel megsimogatva arcomat. — Hát kinek tartasz te engemet?

Még egyszer megcsókolta kezemet, aztán elrohant. Hosszan néztem utána. Ő meg volt mentve, de én — éreztem — elvesztem.

Valami rettenetes lázas, beteges idegesség vett rajtam erőt. Nem tudtam dolgozni sem-

* **Tizezer koronás alapítvány.** A nagyváradi latin szertartású káptalannak egyik érdemeiben megöszült, köztiszteltetben álló tagja *Andrássy János*, pápai praelátus, újabb szép babérlevelet fűzött érdemeinek díszes koszorujába azzal a nagy alapítvánnyal, melyet a napokban tett le a bibornok-püspök kezeibe. *Tizezer koronás* alapítványt tett ugyanis az újvárosi *Immaculata*-zárda részére azon szándékkal, hogy annak évi kamatait az intézet belső szükségleteinek fedezésére fordítsák. Jobb helyre alig tehetne volna a nemeslelkű főpap ezt az alapítványt, mint erre a kiváló intézetre, mely csaknem egy félszázad óta áll a vallásos és hazafias nőnevelés szolgálatában.

* **Uj körorvos.** Margittán a dr. *Szántó* Jakab lemondása folytán megürült körorvosi állásra igen nagy többséggel dr. *Hutiray* Józsefet választották meg dr. *Sugár* Bertalan ellenében. A választási küzdelem, mint manapság már minden ilyes féle, felekezeti alapon indult meg, de a margittai választók többsége megtudta övni magát az illetéktelen felekezeti befolyástól.

* **Vasuti bérletjegyek.** *Hegedüs* Sándor kereskedelemügyi miniszter méltányolván egyrészt azon nehézségeket, a melyeket az 1902. évre szóló vasuti jegyek kiállítása a magyar királyi államvasutak igazgatóságánál okoz, másrészt különös figyelembe részesítve azon nem ritkán fontos okokat, a melyek indokoltá teszik, hogy különösen az azzal ellátott köztisztviselők vasuti bérlet- és szabadjegyeiket fennakadás nélkül használhassák, értesítette a magyar királyi államvasutak igazgatóságát, hogy az 1901. évre kiállított államvasuti összes *kedvezményes évi bérlet- és évi szabadjegyek* érvényét a *1902. év január 15. napjáig* kiterjesztette.

* **Elfogott katonaszökevény.** Pócsi Miklós honvédhuszár pár nappal ezelőtti megszökött a nagyváradi br. Fejérváry honvédhuszár lakatnyából. Nem engedték szabadságra a karácsonyi ünnepekre s engedély nélkül haza ment szüleihez Debreczenbe. Azonban nem mert szüleinek a lakásán tartózkodni s csakhamar tovább állott. Akik látták a dezertor huszárt, nyomon követték egész a dobozi temetőig, ahol elfogták. A debreczeni honvédhuszár parancsnokság vette pártfogás alá.

* **A katolikus szabad liceum rendezése,** mélyen érezve a közönség multkori óriási részvételének nagy jelentőségét, elhatározta, hogy a szabad liceumi előadásokat is *matinékká és estélyekké* fogja tömöríteni, hogy így minél szélesebb körben találjanak közönségre. Nem száraz előadások lesznek ezek, hanem tudományos, szellemes és katolikus színezetű kisebbszertű essayk, a melyek egyformán fognak gyönyörködtetni és oktatni. Ezenfelül *Beleznay* Antal, a székesegyházi ének- és zenekar agilis karnagya egész sorozatát jelentette be a szebbnél-szebb ének- és zeneszámoknak, melyeket Nagyvárad kiváló zenészei és énekesei fognak előadni. Ezeket, valamint a bejelentett szavakat a bizottság úgy osztotta szét, hogy minden előadás egyuttal zenei és szavati, tehát művészeti számokkal is el legyen látva. Az eddigi megállapodás szerint összesen nyolcz előadás lesz, a melyek 3 matinéba és három nagybőjti estélybe vannak beosztva. Azonfelül az egész előadási sorozatot április elején egy nagyszabású estély vagy matiné fogja berekeszteni, hasonló a megnyitó ünnepélyhez, e záróünnepély programja egyelőre még a tervezés stádiumában áll. A liceumi 8 előadás programját legközelebb utolsó részletig kidolgozzák s újév napján a lapokban közzéteszik. Ugyanakkor megkezdődik a *valamennyi előadásra szóló* meghívók expediálása is, mely meghívók szintén tartalmazni fogják az összes előadások programját. Meghívóját ha valaki idejében nem kapná kézhez, sziveskedjék szerkesztőségünkhöz fordulni. — Az összes előadások, úgy a megnyitó és bezáró ünnepélyen felolvasott dolgozatok is díszes almanachhá egyesítve fognak nyomtatásban is megjelenni. Ezt az almanachot a kör tagjai ingyen kapják tagsági illetményül, de a bizottság hozzáférhetővé szándékozik tenni a nagyközönségnek is. E czélból — minthogy az almanach csak korlátolt számú példányban jelenik meg — előjegyzéseket is elfogad szerkesztőségünk; egy-egy körtübelül 14 íves kötetnek ára 2—3 korona lesz.

* **Hirtelen halál.** Tegnap délelőtt Bihar-Püspökiből eszméletlen állapotban szállították be a közokórházba özv. *Mester* Józsefnét. — Az orvosok rögtön gyógykezelés alá vették, de eszméletét nem nyerte vissza s egy fél óra alatt meghalt.

— Nem tudom.

Különben fölösleges volt ezt kérdezni. Tudtam, éreztem, hova ment. Nem kapott pénzt sehol és most elindult Laurához, mint utolsó menedékhez.

Fölgrottam ágyamból. Hiába akart anyám visszatartani, felöltöztem és készültem elmenni.

Anyám sirva könyörgött:

— Ne menj édes lányom, ne menj! Oly beteg vagy, oly gyenge vagy még!

— El kell mennem anyám. Becsületemről, boldogságomról, életemről van szó!

Laura a Kálvin-téren lakott. Talán két óráig tartott az út, a melyet máskor egy fél óra alatt meg lehet tenni. En legalább úgy éreztem, mintha már időtlen idők óta így vándoroznék, egyik utcán le, a másikon föl, égő agygyal, kiszáradt torokkal, halálra vált lélekkel...

Végre ott voltam a ház előtt. Elfutadó lélegzettel kapaszkodtam föl a lépcsőkhöz s becsengettem az ajtón.

A szobaleány kinyitotta. Laurát kérdeztem.

— Nincs itthon, — felelt a cseléd, csodálkozóan nézett végig külsőmon. A kalapot valahol leütö ték a fejemről, hajam kibomlott s ruhám rendetlen, sáros lett.

— Hova ment? — kérdeztem rekedten.

— Kikocsizott a kivilágítást megnézni.

mit. Hivataltársaim csodálkozva néztek rám és kérdezték, hogy alán beteg vagyok?

— Nincs semmi bajom, — feleltem, vídamságot erőltetve.

Néhányszor fölkeltem, hogy bemenjek a főnök urhoz és mindent elmondjak neki. De nem tudtam megtenni. Minden szóra, minden ajtónyitásra összeresztentem. Utoljára annyira rosszul lettem, hogy kocsin vittek haza.

Lelkem jó anyám halálra rémült; rögtön ágyba fektetett, teát főzött s hideg borogatást rakott a fejemre.

Három napig feküdtem így, teljes önkivületben. Nem tudtam semmiről. Csak azt éreztem, hogy valami belső erő emészt, hogy testemmel együtt rombolja bennem a lelket, az akaratot, az erőt.

Harmadnapra hirtelen, minden átmenet nélkül magamhoz tértem. Megéreztem, hogy péntek este van. Felültem az ágyamban.

— Hol van László? — kérdeztem.

— Eppen most ment el, — felelt anyám gyöngéden, fölém hajolva. — Jobban vagy, Teréz?

— Jobban. Nem adott László semmit át az én számomra?

— Semmit.

— Es nem izent semmit, hogy mit mondjon anyám, ha fölbredek?

— Nem.

— Hova ment?

* **Öngyilkosságok.** Az életunt emberek száma nap mint nap szaporodik. Nem mulik el nap, hogy hirt ne kelljen adnunk azokról a szerencsétlenekről, kik eldobják az életet maguktól. Tegnap reggel *Jung Mihályné* szül. Papp Mária 71 éves magánzónő, ki Hosszutecza 620. szám alatt lakott, a feletti elkeseredésében, hogy a kórházban történt gyógykezelése után szemvilágát elvesztette, öngyilkos lett. Agyában fekvő egy asztali evőkéssel teljesen elvágta nyakát, úgy, hogy feje csak egy kis bőrdarabon maradt a törzsön. Az ágyról lebukott s így akadtak rá a házbéliek. A holttestet a hullaházba szállították. — *Garasi Jánosné*, kinek öngyilkosságáról mult számunkban hírt adtunk, tegnap délelőtt nagy kínok között halt meg a kórházban. — Ugyancsak tegnap *Loviczki Antal* 27 éves felsőbányai kéményseprő legény mulatozás közben marólugot és gyufaoldatot ivott a töltésszéli Venter-féle korcsmában. Eszméletlen állapotban vitték a kórházba.

* **A szikvizadó kezelése.** A szikvizadó bérletét ez idő szerint 6600 korona évi bérért bírák, fél literes üvegenként 1 kros adótétel mellett. A *Vályi* cég ennél jóval magasabb összeget ígér, ha a bérletet neki adja a város, vagy a saját gyára termelése után hajlandó évi 4000 koronát fizetni. A pénzügyi bizottság tegnap tárgyalta a kérdést, s abban állapodott meg, hogy a házikezelést fogja javasolni a város törvényhatóságának.

* **Artézi kut Ér-Mihályfalván.** Érmihályfalva előjárósága elhatározta, hogy a várost artézi kuttal látja el. A város képviselő testülete nemrég árlejtés útján Orbán Sándor hőmező-vásárhelyi vállalkozót bizta meg az artézi kut elkészítésével, a ki a kutat 9000 koronáért készíti el. A szerződés értelmében köteles 250 méternyire lehaladni a furással. Ha azonban 250 méterig artézi forrás nem volna, a furatást beszüntetik és csak egyszerű, szivattyus kutat csinálnak. Az artézi kut furását már két hét óta folytatják éjjel-nappal. Eddig elé 170 méternyire haladtak már a furással.

* **Új anyakönyvelők.** A belügyminisztérium ideiglenes vezetésével megbízott m. kir. miniszterelnök Biharvármegyében a köbökuti anyakönyvi kerületbe Tatár József jegyzőt anyakönyvvizelővé, továbbá a vasadiba Ujfalussy Tamás jegyzőt anyakönyvvizelő helyettesítévé nevezte ki és őket a házassági anyakönyv vezetésével és a házasságkötésnél való közreműködéssel is megbízta.

* **Francia-német szövetség az erkölcs védelmére.** A berlini rendőrfőnök a Karácsony alkalmából szigorú rendeletet küldött az összes orfeumoknak és kávéházi mulatóknak, melyben megtiltotta, hogy az ünnepek alatt erkölcsstelen és kétértelmű dalokat adjanak elő. Ugyancsak különbeni pénzbüntetési terhe alatt meghagyta egy charlottenburgi hirneves festőnek, hogy műtermében férfi és női modelleket egyidőben ne alkalmazzon. Lépene párisi rendőrfőnök szigorúan meghagyta az összes rendőrbiztosoknak, hogy kerületeikben körutat tegyenek és az újságáru kioskokról, valamint a könyvkereskedők kirakataiból minden oly képet, mely az erkölcsbe ütközik, eltávolítsanak. Az »Aurore« című párisi lap e két lényt egymással szembe állítva, azt írja, hogy úgy látszik, sikerült szövetséget létesíteni a francia és német nemzet között, ha nem is politikai téren, de legalább a »veszélyeztetett« erkölcs védelmére.

* **A szemét mint jövedelem.** Reich B. és társa nagyvárad lakosok beadványt intéztek Nagyvárad város tanácsához, amelyben ajánlatot tesznek a szemét kihordásra. Olyan módozattal akarják a vállalatot létesíteni, mint Budapesten van. Minden nap megjelennek kocsival a házaknál s csengővel figyelmeztetik a szemét leadására a lakókat. A szemét elégetésére saját költségen állít fel kemenczéket. Természetesen évi bért fizetnének 10—40 koronáig a háztulajdonosok. A vállalkozó viszont 10 évig évenként 2000 koronát fizetne a város pénztárába, A beadványval közelebb foglalkozik a tanács.

* **Az asszony bosszúja.** Monostoron az ünnep első napján Serák Ferencz szabómester több iparos társával együtt mulatott a korcsmában. Borozás közben, a mikor már a jókedv megoldotta a mulatók nyelvét, az asszonyokra fordult a szó, miközben Dunka István csizmadia úgy nyilatkozott Serák feleségéről, hogy ez csak azért jár a vásárookra, hogy ott önmagát is árulja. Serákot dühbe hozta ez a nyilatkozat s kijelentette, hogy felesége majd leszámol ezért Dunkával. Serák otthon elmondta, hogy mit mondott Dunka, mire az asszony azt felelte, hogy majd holnap megkérdezi tőle, hogy mit tud ő reá. Másnap Serákné egy marék paprikát és férje revolverét zsebre tette s azzal elment a templomba. Kijövet alkalmával a templom előtt találkozott Dunkával, a kit kérdőre vont, hogy mit mondott tegnap az urának? Dunka habozott a válaszzal, mire az asszony előrántotta a papirosba csomagolt paprikát s azt Dunka szeme közé csapta, azután pedig a

revolvert kapta elő s azzal kétszer rálőtt a már futásnak eredt Dunkára. Mind a két lövés talált, az egyik a menekülő nyakát farta keresztül, a másik pedig a hátába furódott s az orvosi vélemény szerint mind a kettő feltétlen halálos volt. A szokatlan jelenetet a templomból kijövők ámulva nézték végig. A merénylet elkövetése után Serákné mint ki jól végezte a dolgát, nyugodtan hazament. A meglőtt ember, mire haza szállították, meghalt. Seráknét pedig aznap délután letartóztatta a csendőrség. A szokatlan eset nagy izgatottságot idézett elő a faluban.

* **Nincs vasárnapi munkaszünet.** A miniszter már említett rendelete szerint ma, december hó 29-én a vasárnapi munkaszünetről szóló törvény fel van függesztve s így az üzletek ma, vasárnap egész napon nyitva tarthatók.

* **A tűzoltó-egylet érdekében.** Tisztelettel értesítjük városunk minden rendű és rangu polgárát, hogy a nagyvárad önkéntes tűzoltó-egylet által 1902. évi február hó 9. napján a tűzoltó szerek gyarapítása javára tartandó alkalmas bál belépti jegyeinek elárúsítását kiküldöttünk megkezdették s ugyancsak ők felvannak jogosítva, hogy a jótékony célra felülfizetéseket kézhez vehessenek és külön bárczákkal nyugtatványozhassák. Jótékony intézményünket a polgárság nagybecsű támogatásába ajánljuk. Nagyvárad, 1901. évi december hó 28-án. *A nagyvárad önkéntes tűzoltó-egylet parancsnoksága.*

* **Hova hordják a szemetet?** Gerő Armin főkapitány a következő hivatalos hirdetményt bocsátotta ki: Nagyvárad város tanácsa e hó 7-én tartott ülésében a város területén szemét és sár lerakódó helyekül megfelelő területeket jelölt ki.

E határozat értelmében közhírré teszem, hogy az új szemét lerakódó helyek városrészenként a következők.

1. Várad-Ujváros és Külváros részekre a gyeptér és az ősi-i temetők között mélyen fekvő terület.
2. Váralja és Velence részére a Knapp féle téglagyár alatt létesített kőhányás és a 40—44 sz. háztelkek között levő gödrök.
3. Várad-Olaszi részére az Erzsébet városligetben a Pankolics féle uszoda mögött a kőhányás és a Városliget között elterülő mélyedés. A széles-utcza lerakódó csak is épület-tördelékek lerakására használható.
4. Mindezt pedig azzal hozom az érdekeltek tudomására, hogy a megjelölt helyeken ki-

— Egyedül?
— Nem, a rokonával, Domonyi László urral. Kit jelentsek, hogy kereste, ha hazajön a nagysága?

— Köszönöm, senkit, — feleltem, megfordultam és csendesen mentem le a lépcsőn. Egyenesen, fölemelt fejjel, mintegy álomban haladtam előre. Nem tudtam merre, nem tudtam hova? Csak azt éreztem, hogy egy fekete, mélységes örvényt látok a távolból felém kavarni, melyet el kell kerülnöm; hátam mögött pedig a lángba borult város szórja reám perzselő tüzkévéit.

Egyszerre mintha valaki éles kalapácsal fejemre ütött volna; kinyújtottam a kezemet, éreztem, hogy a lángok utolértek s az örvény elnyel. Hangosan felsikoltottam és aztán leesem az utszélre, a gondtalanul, vidáman előre tolongó emberek közé.

Végzetem betelt. Hat hét múlva, hogy a kórházban felgyógyultam betegségemből, vád alá helyeztek. Miután nem tehettem észrevételül helyre a hiányzó pénzt, a főnök azonnal észrevette és följelentett. László már hiába térítette meg, hiába próbált meg mindent, — nem tudott megmenteni. Egy évre ítéltek el. Büntetlen előéletemet, fiatalságomat tekintetbe véve csak egy évre. Még a vizsgálatot is beszámították.

A megsértett társadalmi rendnek tehát elég volt téve. Fásult nyugalommal fogadtam

ítéletemet. Nem tagadtam semmit, csak arra az egyre nem akartam felelni, hogy mire fordítottam a pénzt.

Mintegy ködfátyolon keresztül láttam magam előtt az üléstermet, hol az ítéletet kihirdették, a bírakat, a közönséget s ott valahol a messze távolban egy férfit, a ki lehajtott fejjel, arcát kezébe rejtve ül ott. Sir.

Es én valami megmagyarázhatatlan lélekelátás, gondolatolvasás folytán érzem, tudom, hogy ő most az emberek színe előtt úgy sir, mint a ki szégyenli, hogy ilyen könnyelmű, elvetemedett felesége van . . .

Es mégis . . . Azokban a csendes, megszámílatlan órákban, melyeket hangtalan magányban végigszenvedtem, egy álmodt álmodtam folyton, a mely megvigasztalt, megnyugtatót.

Láttam Lászlót, a nagy lelki rázkódástól teljesen átalakulva, megváltozva, a mint eljön értem s kézen fogva elvisz magával.

Elmegyünk valahova messze, valamely elrejtett kis zugba, a hegyek közé, sötét fenyvesek aljába, a hol nem ismer senki és mi sem ismerünk senkit. Ott új életet kezdünk, nem emberek között, hanem csupán magunknak, virágok, fák, madarak között. Es a természet örök szépsége és László jósága, gyöngédsége, szeretete lassanként be fogják gyógyítani lelkem sebet. Megtanulok feledni, mert László meg fog reá tanítani.

Erős és jó lesz, szilárd akaratával, kitartással, munkakedvvel, igazi férfi, aki előtt én gyöngy nő, szeretettel és alázattal hajtom meg fejemet.

Es tul a megpróbáltatások sötét örvényén, nem találom majd igen nagyoknak az árt, melyet földi boldogságom megváltásáért fizetnem kellett.

Mikor időm letelt, utnak indultam — haza. Egy kissé fájt, hogy László nem jött utánam, pedig tudta, mely napon szabadulok ki, de ismertem az utat és mentem előre.

— A rab-asszony, megjött a rab-asszony, — hallottam suttogni a szomszédokat, mikor bementem régi lakásunk udvarára.

Fölmentem a lépcsőn, csöngettem ajtómon. Nem nyitotta ki senki.

— Nyitva van, — felelt a szomszédból a cseléd, kíváncsi, félénk pillantással nézegetve engem. — Mindig nyitva szokott lenni.

Bementem. Az előszoba egészen üres volt. Az ebédlőben a néhány meglévő butordarab rendetlenül, piszkosan ide-oda dova. A hálószobában pedig az egyik fölbontott ágyban hidegen, mozdulatlanul, átlőtt fejjel fektült László. Megtűvegesedett szeme félig le volt hunyva, mintha nem merne szembenézni velem . . .

vül szemét és sár lerakása pénzbüntetés terhe alatt tilos. Nagyvárad, 1901. december hó 21-én. Gerő Armin, r. főkapitány.

* **A német trónörökös váltója.** A trónörökös aláírta az első váltót, 60.000 birodalmi márkáról szólót. Történt ez Bonnban, a hol az ifjú Hohenzollern diákeveit éli. S a diákevek, az édes diákevek pénzbe kerülnek és a Hohenzollern-papa nem sokat pazarol az ifjú trónörökösre, csak éppen annyit, a miből egy nagyon finom nevelésű fiatal ur pompásan megélhet. De ha valakire királyi és császári korona vár, bizonyos kisértet elölegez magának, mint a mennyit a papa előirányzott. S talál is hamar emberre, a ki szívesen ad pénzt váltóra, a melyet a német trón örököse irt alá. Denikve, megszületett az első váltó. A pénzt likvidálták s a pénzt elköltötte az ifjú trónörökös. Azután jött a váltó lejáratának keserves napja. Hát bizony erre a pénzügyi műveletre nem volt elég pénze a trónörökösnek. Így történt, hogy a váltó a Hohenzollern-család fejéhez, Vilmos császárhoz került. Ekkor aztán megtörtént az, a mitől a bonni diák remegett: roppant dühbe jött császár, hogy a fiacskája ilyen gyorsan elcsajátította a diákerényeket és telefonice meghagyta neki, hogy további rendelkezéseig el ne merje hagyni lakását, mert ha megtenné, katonai feyelem megsértése miatt bünteti meg. Németország leendő császára erre bocsánatkérő levelet irt édes anyjának, a melyben a Hohenzollern-család becsületére hivatkozva, kérte a váltó kifizetését. A császár szíve megpuhult erre a levélre, de meg a család becsülete is készítette, hogy beváltsa a váltót. Másnap azonban egy levél ment Bonnba, melyhez a császári család arcképe volt mellékelve. A levélben a császár atyai hangon tudatta fiával, hogy most egyszer kifizette a váltót. Meghagyta azonban fiának, hogy a családi arcképet az iróasztalra tegye és naponta nézze meg, mielőtt hazulról elmegy, így legalább nem utólag fog eszébe jutni a Hohenzollernnek családi becsülete. Így mesélik a dolgot Berlinben. Hivatalosan persze azt hirdetik, hogy a trónörökös beteg.

* **A hogy az urak szokták.** Halálos végű parasztpárbaj történt esütörtökön éjjel *Csurogon*; két fiatal parasztlégy: Janik Imre és Urbán Sándor szerdán éjjel kártyázás közben összeveszett, miközben Janik Urbánt csalónak, hamis kártyának nevezte. A sértés leányok előtt történt s ezért kétszeresen bántotta Urbánt, ki ott nyomban elégtételt akart magának szerezni, de a többi légynek ebben megakadályozták. Másnap reggel Janiknak két pajtása kereste fel Urbánt azzal az izennel, hogy ha kedves az élete, hát este 11 órakor várjon rájuk a kertek aljában. Urbán megjelent a kitűzött helyen, a hol már várt rá Janik és két pajtása. A két segéd ezután két pisztolyt vett elő s miután megmagyarázták Urbánnak, hogy a tegnapi gyalázásért párbajt kell vívnia, felszólították, hogy válasszon a pisztolyok közül, Urbán vonakodott helyt állani, de a segédek figyelmeztették, hogy ha ki nem áll, úgy elverik, hogy lepedőben viszik haza. Erre a fenyegetésre Urbán választott az ólomdarabokkal megtöltött pisztolyok közül. Ezután a segédek mind a kettőnek bekötötték a szemét s tíz lépés távolságra szembeállították a feleket. A két lövés egyszerre dördült el, mire Urbán egy jalkiáltással összeesett. Az ólomdarabok a hasába furódtak. A segédek ezután hazavitték a súlyosan sérültet, orvost is hívtak rögtön; mindennek dacára Urbán másnap meghalt. Az előjáróság értesítette az esetről a csendőrséget, mely Janikot és a két párbajsegédek letartóztatta. Mikor a csendőrök a párbajsegédek kihallgatták, az egyik segéd Bitá Ferencz, a csendőrök azon kérdésére, hogy hogyan történt a párbaj, azt felelte: »a hogy az urak szokták.«

* **Elpusztult család.** Megrendítő szerencsétlenség történt tegnapelőtt éjjel *Kis-Gyarmaton*, hol egy 6 tagból állott cigánycsalád szerencsétlenségnek lett áldozata. Baksó Márton kóbor cigány, mivel valamikor Kis-Gyarmaton született, oda tartotta magát illetékesnek s ezen a réven téliidőre állandó szállást kapott a községtől a falu végén lévő földön ástott putriban. Éveken keresztül volt ez a putri Baksónak téli tanyája, sohasem történt

benne bajuk, az idén azonban végzetes szerencsétlenség érte Baksót és családját. Az ideai folytonos esőzés ugyanis a putri falát alámosta s a meglazult földfal tegnapelőtt éjjel beomlott és maga alá temette a putriban alvó Baksót és családját. A szerencsétlenséget, mivel éjjel történt, csak másnap reggel vették észre a mikor hozzáfogtak a bedőlt falak és tetőzet széthányásához, de már akkor a putri lakói valamennyien meghaltak. Baksó és felesége, valamint négy gyermeke a földön szalmán aludtak s a beomlott földfal valamennyit eltemette s ott fuladtak meg a föld alatt. A szerencsétlenek temetése iránt az előjáróság intézkedett.

IRODALOM

Katholikus Pedagogia.

Gyürky Ödön kitűnő folyóiratának legutóbbi száma a következő tartalommal jelent meg:

Apáczák a feminizmus szolgálatában. Irta: *Vetési* József dr.

Nemzeti nevelésünk szempontjai. (Folytatás. A történelmi középsztyáról.) Irta: *Pphlippus*.

Szociálizmus és nevelés. IV—V. Irta: *Bihari* Ferencz.

A katolikus egyetemről. (Előadás a második Országos Katolikus Nagygyűlés II. Szakosztályában.) Irta: *Mihályfi* Akos.

A valódi tanzabadságról. (Felolvasott az Országos Kath. Nagygyűlés nevelésügyi szakosztályában.) Irta: *Stuckner* János dr.

Katholikus és protestáns történelmi tankönyveink. (Folytatás.) Irta: *Olasz* József dr.

Tudomány feltevés nélkül. — iskola hitvallás nélkül. Irta: *Notter* Antal dr.

Középiskolai tanárok gyűlései. Irta: *Gyürky* Ödön.

Kath. középiskoláink az 1900/1901. tanévben. II. Irta: *Kövesdy* Jenő dr.

Katholikus tanügyünk a II. Országos Kath. Nagygyűlésen. A pedagogia tanszéke a budapesti egyetemen. Irta: *Gyürky* Ödön.

Irodalom. — Vegyesek.

SZINHÁZ.

HETI MŰSOR.

Vasárnap: d. u. A tót leány. este A Bolond.

Hétfő: Czifra nyomorság.

Kedd: Fokról-fokra.

Szerda: Falurossza.

Csütörtök: (bérlet szünet.) Nebántsvirág.

Péntek: Bolond.

Szombat: Buborékok.

Vasárnap: Gascognei nemes.

A bolond.

Szomorú története ez egy utcai komédiásnak, ki az utca árkából felszed egy kis gyermekleányt s megtanítja a maga mesteriségére: táncolni, dalolni. — De idő mulik, a leány megismerkedik egy lovaggal, ki a leány vadságából öntudatra ébreszti, megtanítja imádkozni. A leány megszereti a kóbor lovagot, kész vele elmenni s elhagyni a szegény bolondot, ki őt felnevelte. Az utczák komédiását a leány hálátlansága megöli, szívét megrepeszti a bánat.

Ezt a mesét dolgozta fel Rákosi Jenő remekszépen *A bolond*-ban. Közbejátszik még a darabban Pimpó korcsmáros három leányának története, kik mindhárom férjhez mennek szerelmes ifjaikhoz.

A darab zenéje, melyet Szabados Béla irt, magyar motívumokban gazdag. Különösen szép a második felvonás Mária-éneke.

A bolond néhány évvel ezelőtt a Magyar Színházban került először színre. Nálunk még eddig nem adták.

A tegnapi est sikerében fő része volt *Szekely* Irénnek (Bimbilla) és *Pintér* Imrének (Bimbó), Székelyt megjelenésekor tapsvihar és virágcsokor fogadta. Ez az ováció kísérelte az egész darabban játékát és csodás szép énekét. *Pintér* megalóan juttatta kifejezésre az utcai bolondnak rajongó szeretetét nevelt leánya iránt és az annak hálátlansága által okozott fájdalmat. *Bognár* János (Pimpó) jóízű korcsmáros alak volt. *Bérczi* Gyula (Dirigó sekrestyés) sikerült maszkja és humoros játéka tett. A többi szereplők is általában jók voltak.

A darab fényes kiállítása és jó rendezése dicséretet érdemel. (m. a.)

A januári műsor.

A szünügyi bizottság hétfőn délután 3 órakor ülést tart, melyen Somogyi igazgató a Szigligeti-színház január havi műsorát terjeszti a bizottság elé. Az ülésre *Hoványi* Géza dr. elnök ezt a meghívót bocsátotta ki:

A szünügyi bizottság tagjait van szerencsém felkérni, hogy f. hó 30-án hétfőn d. u. 3 órakor a városház tanácsstermében tartandó szünügyi bizottsági ülésén megjelenni sziveskedjenek. *Tárgy:* a szünigazgató előterjesztése a jövő havi műsor tekintetében.

Kelt Nagyvárad, 1901. decz. 28.

Dr. Hoványi Géza,
sz. b. elnök.

Jogászélet. *Karácsonyi* Aladár talentumos hírlapíró társunk *Jogászélet* című énekes bohózatából már javában folynak a próbák a Szigligeti-színházban. Az érdekes újdonság, melynek zenéjét *Váradi* Aladár színházi karnagy irta, január 8-ikán kerül bemutatásra. A darabban közreműködnek *Amon* Margit, *Kulinyi* Mariska, *Szohner* Olga, *Lányi* Edith, továbbá *Bognár*, *Pataki*, *Krasznai*, *Bérczi*, *Füredi* és *Szarvasi*. A rendezést *Pintér* Imre szokott talékonyságával teljesíti.

EGYESÜLETEK.

A gyermekbarát-egylet közgyűlése. A »Gyermekbarát-egylet« 1902. évi január 12-én, vasárnap délelőtt 11 órakor a városház nagyeremében közgyűlést tart, melyre az egylet alapító-, rendes- és pártoló tagjait tisztelettel meghívja az *elnökség*. A közgyűlés tárgyai: A választmány évi jelentése. A pénztári kimutatás. A számvizsgáló bizottság jelentése. Az évi költségelőirányzat megállapítása. Az alapszabályok módosítása. A tisztikar és választmány megválasztása.

REGÉNY-CSARNOK.

A Polanieczki-család.

Irta: *Sienkiewicz* Henrik. — Fordította: *Kolosváryné-Korányi* Ilona.

52

— Akarja teljesíteni Litka kívánságát? — folytatta *Polanieczki*. — Az enyém akar lenni, *Mária*?

— Igen, — suttozta a leány.

Stas szóltanul nyomta ajkait a fehér kis kézre s magához vonta menyasszonyát. Vére fejébe szállt, ajkai ajkát keresték. De *Mária* elfordította fejét, a csók csak halántékát érte.

Behozták a lámpát. *Polanieczki* magához tért s megbánta merészségét. Megbocsátott neki *Mária*? Aggódva tekintett reá.

Kipirult arcocsal, kuszált hajfürtökkel, szemlesütve állt ott a leány, de zavarába nem vegyült harag. Női ösztöne megsugta neki, hogy mielőtt átélje az ismeretlen élet küszöbét, valamit föl kell áldoznia önmagából s szerelemből, megadásból a szeretett férfi jogainak elismeréséből kész volt az áldozatra.

Polanieczki hálásan szemlélte őt. Mintha föltámadt volna a régi szerelem. Tudja, hogy gyöngédnek, odaadónak kell lennie iránta. Tiszteletteljesen csókolt neki kezét.

— Tudom, hogy szerelmére érdemtelen vagyok, — szölt, — de Isten a tanum, hogy mindent el fogok követni, hogy boldoggá tegyem.

Mária ráemelte tekintetét.

— Csak ön legyen boldog, egyebet nem kívánok, — mondta szeliden.

— Ki ne volna az a maga oldalán... Ezt kiéreztem már krzemieni első találkozásunkkor is... Később megzavart az a gondolat, hogy Maszkóhoz megy nőül...

— Igen, gonosz voltam, bocsásson meg, Stas!

De Polanieczki hevülten folytatta:

— Ma is dicséretét zengte az öreg Watkowski, mindenki egy véleményen van. Drága, egyetlen kincsem!

A leány boldogan mosolygott.

— Nehéz kincs, — szölt tréfásan, — vajjon elbirja-e?

— Soh'se féltsen. Legalább tudom, miért élek!

— Én is! — felelt Mária.

Ekkor belépett Plawiczki.

— Óh, tehát négy szemkőzt! — kiáltott föl.

— Igen, — válaszolt Mária, — a jegyesek első beszélgetése.

Az öreg meglepődötten hátrált.

— Mit mondasz? — szölt. — Jegyesek?

— Azt mondom, — folytatta nyugodtan Mária, — hogy Stas nőül kért és hogy nagyon boldog vagyok.

Polanieczki jövődöbéli apósához közleledett.

— Bátyám, beleegyezését kérem!

Plawiczki a kerevetre hanyatlott.

— Bocsásson meg, — szölt. — A meglepetés... a meghatottság... az öröm. Ne is figyeljetelek reá, majd elmúlik. Gyermekeim... szívem mélyéből megáldalak benneteket!

Könnyező szemekkel áldólag kiterjesztette kezeit, mert Máriát igazán szerette. Akadozó szavakkal mondta:

— Egy kis zugot adjatok magatoknál... az öregnek, aki egész életében csak értetek fáradt... Egyetlen gyermekem...

Mindketten igyekeztek megnyugtanni őt s ez oly jól sikerült, hogy néhány pillanat múlva tréfásan meglökte Polanieczkit:

— Ugy, te rabló, hát Máriára vetted szemedet? Nézz meg az ember!...

Egy órával később Mária így szölt vőlegényéhez:

— Egy kérésem volna, teljesítse azt.

— Kérés? — Parancsoljon és én engedelmeskedem!

— Menjünk el holnap együtt Litka sirtájához.

— Óh, egyetlen aranyzívű kincsem!

— Nem tudom, mit szólnak majd az emberek, — folytatta Mária, — de mit törődünk azzal. Nincs igazam?

— Kétségtelenül... Hálás vagyok ezen gondolatáért.

— Meggyőződése, hogy a leányka az egekől reánk tekint s Isten áldását kéri le reánk.

— Igen... ő a mi védszentünk...

— Jó éjt!

— Jó éjt!

Másnap korán reggel Polanieczki boldogan közölte eljegyzésének hírét Bigiellel.

— Einnél jobbat nem tehetett volna, — örvendezett üzlettársa. — Feleségem magánkívül lesz örömben. De most menjen s ne is lássam a mézeshetek letelte utánig.

— Köszönöm — s most futok Maszkóhoz!

Az ügyvéd, hála Kraslawka asszony gondos ápolásának, már is jobban volt. Meghatottan fogadta Polanieczki vőlegényiségének hírét.

— Tudom, hogy boldog lesz, — mondta meggyőződéssel.

(Foly. köv.)

TAVIRATOK.

A kiegyezés és a pártok.

Budapest, decz. 28. (Saj. tud. táv.) A Magyarország tudósítója meginterjúvolta ma Szederkényi Nándort és Kossuth Ferenczet a kiegyezés ügyében. Szederkényi szerint az osztrák szükség-törvénnyel szemben az ellenzéknek a legszükségesebb ellenállást kell kifejteni, a leg-hatályosabb eszközökhöz nyulni és mindent megragadni a teljes önnállóság érvényesítésére. Kossuth szerint minden szükség-törvény alkotmány-sértést involválna. A nem alkotmányos Ausztriával semmiféle közös intézményt sem lehet fenntartani. A néppárt szorosan ragaszkodik a hatvanhetes kiegyezéshez, de szem előtt tartja, hogy Ausztriában is teljes alkotmányosság legyen.

A király és a zsoke-klubb.

Bécs, decz. 28. (Saj. tud. távirata.) A hazard játékokról híressé vált zsoke-klubb ellen a király határozott rendeletére megindították a vizsgálatot, melyet kiterjesztenek az elnökre, Mansfeld Ferencz grófra is.

A bolgár válság.

Szófia, decz. 28. A bolgár távirati ügynökség jelenti: Karavelov miniszterelnök tegnap benyújtotta a kormány lemondását, melyet azonban eddig még nem fogadtak el. Ferdinánd fejedelem Balabanovot, a szobranje elnökét mára a palotába rendelte. (M. T. I.)

A megijesztett főváros.

Budapest, decz. 28. (Saját tud. táv.) Ma délelőtt a fővárosban egy rendőrnek téves jelentése folytán a rendőrkészültség kivonult, mivel az a hír terjedt el, hogy a munkátlanok nagy tüntelést rendeznek. Az ijedelem, melynek következtében még az üzleteket és kávéházakat is mind bezárták, hiábavaló volt, — mert tüntetésnek nyoma sem volt egész nap.

A búr háború.

London, decz. 28. A Reuter ügynökség jelenti: Nkandalából e hó 21-éről: Chapman ezredes e hó 16-án Babynangó mellett (Natal) a transzváli határ közelében meglátadott egy Lúr osztalet és elfogott öt embert és készleteket ejtett zsákmányul. A búrokat szét szórták, később azonban Grobelaar kommandójától erősítést kaptak. Hír szerint most családjaikkal és marháikkal a sabeni völgyben elszáncolták magukat.

London, decz. 28. A Times Blesbopruitból e hó 22-éről újabb részleteket jelent Speuer tábornok oszlopának vereségéről. E szerint egy századot megsemmisítettek. Egy másik majdnem így járt. Egy harmadik elmenekült, egy negyediknek csak kevés vesztesége volt. (M. T. I.)

Angolok vesztesége.

Standerton, decz. 27. A Speuer tábornok vezetése alatt álló lovasított gyalogsapat vesztesége, a mely csapatot Ermelo-kerületben a búrok megleptek, 10 halott és 15 sebesült volt. (M. T. I.)

Visszatérő magyar kivándorlók.

Budapest, decz. 28. (Saját tud. táv.) A nyolczvanas években Magyarországból Bulgáriába kivándorolt magyarok, körülbelül 15000, visszatérni óhajtanak s minden lehetőet elkövetnek, hogy vágyuk teljesedésbe menjen.

Tűz Moszkvában.

Moszkva, decz. 28. A pétervári biztosító társaságnak a színházterén lévő épületében melyben a Metropol-szálloda is van, tegnap délután tűz ütött ki, melyet a tűzoltóság megfeszített munkája elnyomott. Harmincz tűzoltó, a kik lógókosarakban leereszkedtek az ötödik emeletről a negyedik emelet párkányzatára, hosszabb ideig eszméletlenül fekvé maradtak. Létrák segítségével megmentették őket és a kórházba vitték. (M. T. I.)

Chimay hercegné nagy beteg.

Páris, december 28. (Saj. tud. táv.) Rigó János felesége Chimay hercegné halálos betegen fekszik Párisban. A leg-híresebb orvosprofesszorok gyógykezelik.

Marconi távirója.

Hallfax decz. 27. Marconi tegnap különböző pontokat vett szemügyre, a hol a drót-nélküli táviratozáshoz szükséges állomásokat felépíthetné. Kijelentette, hogy az állomás mindenestre fel lesz állítva és mint reméli, februárban megkezdhetik az építést. A gyakorlati kísérletezések a tranzatlanti táviratozással három hónappal később fognak történni. (M. T. I.)

Budget-provizorium Ausztriában.

Bécs, decz. 28. A Wiener Zeitung közli a budget-provizorium szentesítését. (M. T. I.)

Kolumbiai felkelők veresége.

Majna-Frankfurt, december 28. Mint a Frankfurter Zeitung New-Yorkból értesül, a kolumbiai felkelők a Magdaléna folyó mellett véres vereséget szenvedtek. Hír szerint mindkét részről 400 ember esett el. (M. T. I.)

Uj angol hadtest.

London, decz. 28. Az új londoni hadtest 1500 tisztből és 35,304 emberből fog állani 1183 lóval és 90 ágyúval.

Forradalom Argentínában.

New-York, decz. 28. Egy santiagói távirat szerint ott az a hír van forgalomban, hogy Buenos-Ayresben kitört a forradalom. (M. T. I.)

KOZGAZDASAG.

Marha ártáblázat 1901. decz. hó 24-ről. Egy pár első rendű jármás ökör 620-710, egy pár másodrendű jármás ökör 520-590, egy pár harmadrendű jármás ökör 250-500, 1 drb fejős tehén 100-230, 1 drb vágó ökör 250 kgr. 160-250, 1 drb vágó tehén 150 kgr. 120-180, 1 drb. veres borjú 30-48, 1 drb. fél éves borjú 40-56, 1 drb egy éves borjú 46-74, két éves borjú 68-200, 1 drb hizott sertés 74-130, 1 pár fél éves 32-38, 1 pár egy éves sertés 42-68, 1 pár két éves sertés 74-110, 1 drb igás ló 160-240, 1 pár ökörbőr 40-52, 1 pár tehénbőr 26-36, 1 pár bojubőr 10-22, 1 pár lóbor 10-20.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 92.

Idénybérlet 86.

Ma, vasárnap, 1901. decz. 29-én

délután 3 óraker, fél helyárrakkal

A tót leány.

Népszinmű.

este 7 óraker, rendes helyárrakkal

A BOLOND.

Operett.

S Z E M E L Y E K :

Deli urfi	Hunfi Imre
Pimpó, korcsmáros	Bognár János
Piroska, leánya	Székely Anna
Fehérke	Lányi Edith
Engár	Perényi József
Bongér	Erdélyi Miklós
Csudamér	Dési Alfréd
Dirigó sekrestyés	Bérczi Gyula
Bimbó csavargó bohóc	Pintér Imre
Bimbilla	Székely Irén

HELYARAK: Nagypáholy 7 frt. Földszinti és első emeleti páholy 6 frt. Másodemeleti páholy 4 forint. Zsólye 1 frt 50 kr. Körzék 1 frt 20 kr., Támlászek 1 frt. Erkélyülés 1-ső sor 60 kr., közép 2-ik sor 50 kr., Erkélyülés oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártzék 30 kr. Földszinti állóhely 50 kr., Diák és katonajegy a földszintre 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy színlap 10 kr.

Kezdete 7 óraker, vége 10 óraker.

Jegyek előre válthatók d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnyitás fél 7, vasár- és ünnepnapokon este 6 óraker.

Holnap hétfőn, decz. 30-án

Czifra nyomoruság.

Vigjáték.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

- A Tiszántul eredeti távirata. -

Beléptőzsde.

Budapest, decz. 28.

Osztrák hitel	625.50
Magyar hitel	629.50
Államvasut	624.50
Rimamurány	416.-
Magyar jelölés	488.-
Salgótarjáni	---
Wagon-kölcsön	---

Határidők.

Budapest, decz. 28.

Buza októberre	7.84
Buza áprilisra	8.80
Tengeri	5.14
Rozs okt	6.69
Zab ápr.	6.98
Káposzta, repce, rug	---

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1901. decz. 28-án.

Magyar aranyjárdék 4%	118.50
Magyar koronajárdék	94.30
Magyar vasuti kölcson aranyban 4,7%	121.85
Magyar vasuti kölcson ezüsthben 2,1%	100.70
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	119.-
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	98.25
Italinérsi jog megváltási kötvény	100.25
Szlovák-azlavinérsi kötvény	98.50
Magyar nyereségny-sorsjegy-kölcson	176.50
Tiszarabályozásás szegedi sorsjegyek kölcson	147.-
Osztrák járdék papírban	98.85
Osztrák járdék ezüsthben	98.80
Osztrák járdék aranyban	118.90
Osztrák korona járdék	95.75
Osztrák államsorsjegyek	141.50
Osztrák magyar bank részvény	15.90
Magyar hitelbank részvény	667.-
Osztrák hitelintézet részvény	647.75
Párisi vista	95.07
30 frankos arany (Napoleon-ar)	19.08
London vista	117.22
Németbroadalm mázsa	289.20
30 márkás arany	23.41

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Olcsó és szabott árak.

Nádor Henrik és Tsa czégnél

Nagyvárad,

Nagyplacz-tér, Kereskedelmi palota

a legelőnyösebb bevásárlási forrás
 férfi, női és gyermekcipőkben,
 férfi cipők 2 frt, női cipők
 65 kr., — gyermekcipők 25
 krtól feljebb.

Az uri közönségnek első minőségű chevau és bokszbórból, valamint gyermekcipők minden kivételben.

Vidéki megrendelések gyorsan, kezeség mellett eszközöltetnek.

Sohase látott szebbet! Belépti díj nélkül megtekinthető **karácsonyi nagy kiállítás!** 25.000 kiállítási tárgy. Egy egész pyramis, csupa ajándék tárgyakból. **Remek és szenzációs!** A világ minden részéből összeállított nagy Bazár a

HEVESI-féle párisi nagy áruház

Zöldfa-utca, Zöldfa szálloda alatt.

Nincs ember, gyermek, férfi, nő, a ki itt ne találjon olyat, a mire szüksége van. **5 krtól 5 frtig.** Csodadolgok! — Az éjjeli gyorsvonattal folyton érkeznek áruk. Most szükség van minden kis helyre s hogy az áru ne foglaljon helyet, **rendkívüli olcsó minden!** Kalapok, női és férfi fehérműek, nyakkendők, gallérok, kézelők, vállfűzők, utazó-bőröndök, nap- és esernyők, rövid-norinbergi és diszmű-árak, gyermekjátékok gyermek-kocsik, illatszerek, szalagok és csipkék. Rabok által kötött harisnyák, blousok, kötények, flu- és kisleány-ruhák, téli alsók.

Hirdetések felvétetnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA R. T.

Nagyvárad, Apáczka-utca 3. szám.

Művek,
 folyóiratok, hirlapok,
 vonalzatok,
 gazdasági nyomtatványok,
 egyházi, községi
 és egyéb
 hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
 levélborítékok.

Elvállal és készít:
 izléses kivitelben
 mindennemű
nyomdai munkákat
 jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfek,
 számlák, falragaszok,
 bál meghívók,
 tánczrendek, étlapok,
naptárak,
 palaczkfeliratok,
 névjegyek,
gyászlapok
 stb. a nyomdai szakba
 vágó nyomtatványok
 készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

Hirdetések felvétetnek a kiadóhivatalban.

Szálloda és vendéglő átvétel.

A nagyérdemű közönség becses tudomására hozom, hogy a *Nagy-Szalonta város tulajdonát képező*

„Korona”-szálloda és vendéglőt
1902. évi január hó 1-én átveszem.

Mint a »Tenkei Gyógy-Fürdő«-nek több éven át volt bérlője, a fürdővendégek becses megelégedését voltam szerencsés kiérdemelni, úgy ez alkalommal is, amidőn oly szerencsés vagyok, hogy a városi már nevezett „Korona”-szálloda és vendéglőt több évekre bére vehettem, oda fogok törekedni, hogy **kitűnő konyhám, jó olcsó és elsőbbségi minőségű érmelléki és magyaradi boraim, kitűnő és tisztán kezelt újonnan felszerelt egészséges szobáim** és minden irányban pontos és lelkiismeretes kiszolgálással oda fogok törekedni, hogy a t. vendégeim bizalmát itt is kiérdemeljem.

Teljes tisztelettel

Szabó Imre

Nagy-Szalonta,

a „Korona”-szálloda és vendéglője bérlője.

8891/I. — 901.

Árverési hirdetményi kivonat.

A belényesi kir. bíróság mint tkv. hatóság közhírré teszi, hogy T. Thury Ignác belényesi lakos végrehajtható Pópa Anna és társai gyigiyisényi lakosok végrehajtható szervenők elleni 44 kor. tőke követelés és ennek 1899. decz. 26-tól járó 5% kamatai iránti végrehajtási ügyében a vaskóhi kir. járásbíró területén lévő Gyigiyisény községben fekvő s a gyigiyisényi 2. sz. tkvben A I. 19, 38. rendsz. a foglalt ingatlanra az árverést 1330 koronában ezenel megállapított kikáltási árban elrendelte s hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1902. évi január hó 13-án d. e. 9 órakor Gyigiyisény község házábanál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikáltási áron alól is eladatni fog. Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 133 koronát készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. november 1-én 3333 sz. a. kelt I. M. rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez leteni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §. értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Belényes, a kir. járásbíró mint tkv. hatóságnál 1901. év október hó 24-én

Lukács Lajos,
kir. albiró.

A Richter-féle
LINIMENTUM CAPS. COMP.
Horgony-Pain-Expeller

egy régi kipróbált háziszor, a mely már több mint 33 év óta megbízható bedörzsölésül alkalmaztatik köszvénynek, csúszlós és meghűléseknek.

Y. Silányabb utánzatok miatt bevásárláskor óvatossá legyünk és csakis eredeti üvegeket dobozokban a „Horgony” védjeggyel és a „Richter” czegjeggyel fogadjunk el. — 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban a legtöbb gyógyszerárban kapható. Főraktár: **Török József,** gyógyszerésznél Budapestben.

Richter F. Ad. és társa,
csász. és kir. udvari szállítók.
Rudolstadt.

Kitűnő saját termelésű borok

kaphatók lakásomon üvegezten a következő árban:

1. Ujbor (Nagyvárad karcos) 1 liter palaczk nélkül . . . 32 kr.
2. Ó asztali gyoroki fehér bor 1 liter » » » » . . . 42 kr.

Finom fajborok:

3. Kadarka (szemelt vörös bor) 1 liter palaczkkal 1 frt — kr.
4. Cabernet » » » 1 liter » 1 frt 10 kr.
5. Szilváni » fehér peccenyebor 1 liter » 1 frt 10 kr.
6. Sauvignon » » csemegebor 1 liter » 1 frt 20 kr.

10üvegen felüli megrendelést házhoz is szállítatok, 1/2 literes üvegek a 3, 4, 5, 6. sz. borokból fele árban kaphatók.

Ugyanezen borok hordóban Hl.-enként tetemesen olcsóbban számíttatnak.

Telefon-szám 406.

230-8-0

Molnár Lajos,

Schlauch-tér, 18.

Polgári Takarékpénztár részvénytársaság Nagyváradon

(részvénytőke félmillió korona)

Elfogad betéteket s legalább 3 hóig heverő tőkék után teljes 5%-ot fizet.

Leszámitol váltókat.

Kölcsönöket ad jelzálogi biztosíték mellett.

Előleget ad értékpapírokra, arany- és ezüstneműekre, beraktározott terményre.

Vesz és elad tőzsdei árfolyammal bíró értékpapírokat.

Kölcsönöket nyújt heti fizetéses alapon.

Végül b. figyelmébe ajánlja a sorsjegyeket kedvelő t. közönségnek a tőke gyűjtésnek nyeremény esélyvel egybekötött ama előnyös és igen alkalmas módját is, hogy vállalkozunk minden tőzsdén jegyzett sorsjegy beszerzésére, melynek napi árfolyam szerinti vételára 3 éven át tartó egyenlő heti vagy havi részletek befizetése által törleszhető le. Felpénz vagy időközben kamat fizetés nem kívántatik. Az ügylet megkötésétől kezdve minden nyeremény és kamatozó sorsjegyeknél a szelvény a vevőt illeti.

Most lehet legolcsóbban
női és férfi fehérneműt, vásznat és asztalneműt
beszerezni!

Menyasszonyi kelengyék!

Teljes végeladás!

Kunz József és társa czég,

235-0-148

Nagyvárad, Szt. László-tér.